

**Затверджено
Протоколом Правління
№1 від 18.08.2025**

**ПОЛІТИКА
проти торгівлі людьми
у БЛАГОДІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ "БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
"ЗАПОРУКА"
(Код ЄДРПОУ 35911054)**

1. Загальні положення

1.1. Ця Політика визначає принципи, підходи та заходи Благодійної організації «Благодійний фонд «Запорука» (далі – Фонд) у сфері протидії торгівлі людьми, примусовій праці та будь-яким формам експлуатації.

1.2. Фонд усвідомлює, що діяльність у сфері гуманітарної допомоги, соціального захисту, підтримки вразливих категорій населення може супроводжуватися ризиками, пов'язаними з торгівлею людьми, зловживанням владою чи залежністю, та визнає свій обов'язок запобігати будь-яким подібним практикам.

1.3. Політика розроблена відповідно до Конституції України, Закону України «Про протидію торгівлі людьми», Кримінального кодексу України, Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», а також міжнародних стандартів: Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності (Палермський протокол), Конвенцій МОП, Європейської конвенції з прав людини, Стратегії Ради Європи з протидії торгівлі людьми.

1.4. Політика є обов'язковою для всіх працівників, партнерів, волонтерів, консультантів, підрядників, постачальників і будь-яких інших осіб, які взаємодіють із Фондом.

1.5. У своїй діяльності Фонд дотримується принципів прозорості, нульової толерантності до корупції та експлуатації, недискримінації та поваги до прав людини.

2. Мета і завдання Політики

2.1. Метою Політики є створення безпечного середовища у діяльності Фонду, яке виключає будь-які прояви торгівлі людьми чи експлуатації.

2.2. Основні завдання:

- визначити стандарти поведінки працівників і партнерів;
- запровадити превентивні заходи;
- встановити процедури виявлення, повідомлення та реагування на порушення;
- гарантувати захист заявників і постраждалих осіб;
- підвищувати обізнаність та компетентність персоналу і партнерів.

3. Визначення термінів

У цій Політиці терміни вживаються у такому значенні:

3.1. Торгівля людьми – вербування, перевезення, передача, переховування або одержання осіб шляхом загрози чи застосування насильства, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи уразливим станом, або шляхом підкупу у формі платежів чи вигод для отримання згоди особи, яка контролює іншу особу, з метою її експлуатації.

3.2. Примусова праця – будь-яка робота чи послуга, виконувана під загрозою покарання чи застосування насильства і без добровільної згоди особи (визначення МОП).

3.3. Рабство – стан чи становище особи, щодо якої здійснюються будь-які чи всі повноваження, притаманні праву власності.

3.4. Рабська праця (servitude) – обов'язкове чи примусове виконання робіт або послуг у стані підпорядкованості, з неможливістю змінити ситуацію через обмеження свободи.

3.5. Експлуатація – будь-яке використання особи у формах:

- сексуальна експлуатація;
- примусова праця чи послуги;
- рабство чи подібні практики;
- примусове жебрацтво;
- втягнення у злочинну діяльність;
- незаконне вилучення органів чи тканин людини;
- інші форми використання людини з метою отримання вигоди.

3.6. Сексуальна експлуатація – використання особи для надання сексуальних послуг чи задоволення сексуальних потреб інших осіб, у тому числі проституція, примушування до зйомок у порнографічних матеріалах, сексуальні послуги в обмін на гроші, товари, послуги або інші вигоди.

3.7. Дитяча праця – будь-яка діяльність, що позбавляє дитину її дитинства, потенціалу та гідності, шкодить фізичному і психічному розвитку, за винятком легких видів праці, дозволених національним законодавством.

3.8. Дитина – будь-яка особа віком до 18 років (відповідно до Конвенції ООН про права дитини).

3.9. Постраждала особа – особа, яка зазнала чи потенційно могла зазнати дій, пов'язаних із торгівлею людьми, незалежно від того, чи подано нею офіційну заяву, чи розпочато розслідування.

3.10. Уразливий стан – обставини, за яких особа об'єктивно або суб'єктивно не здатна протистояти чи захистити себе від експлуатації (через вік, хворобу, інвалідність, залежність, відсутність документів, скрутне матеріальне становище, психологічну залежність тощо).

3.11. Вербування – дії з підбору, найму, відбору чи іншим чином залучення осіб з метою подальшої експлуатації.

3.12. Перевезення – будь-які дії, пов'язані з переміщенням осіб у межах країни або через державні кордони з метою експлуатації.

3.13. Передача – передача контролю над особою іншій особі або групі осіб для подальшої експлуатації.

3.14. Переховування – будь-які дії, пов'язані з приховуванням особи від державних органів, рідних або суспільства з метою експлуатації.

3.15. Одержання (прийом) – прийняття контролю над особою з метою її подальшої експлуатації.

3.16. Працівники і партнери Фонду – усі особи, залучені до діяльності Фонду: штатні та позаштатні працівники, волонтери, консультанти, підрядники, контрагенти, партнери по проєктах.

3.17. Скарга – будь-яке повідомлення, зроблене працівником, партнером, бенефіціаром чи іншою особою про факти чи підозри порушення цієї Політики.

3.18. Уповноважена особа Фонду – особа, визначена наказом керівництва, відповідальна за прийом, реєстрацію, розгляд і реагування на повідомлення щодо випадків торгівлі людьми чи експлуатації.

3.19. Захист свідків та заявників – комплекс заходів, спрямованих на недопущення тиску, переслідувань, дискримінації чи покарання особи, яка повідомила про підозри чи факти торгівлі людьми.

3.20. Політика «нульової толерантності» – підхід, за яким Фонд не допускає жодної форми причетності працівників чи партнерів до торгівлі людьми, незалежно від обставин.

4. Основні принципи

У своїй діяльності Фонд керується такими ключовими принципами, які є фундаментом для запобігання та протидії торгівлі людьми, будь-яким формам експлуатації та забезпечення захисту прав і гідності людини:

4.1. Принцип нульової толерантності.

Фонд дотримується підходу «нульової толерантності» до торгівлі людьми, примусової праці, рабства, сексуальної експлуатації та будь-яких інших форм використання людини. Будь-яка причетність працівників, партнерів або контрагентів Фонду до подібних практик є неприпустимою і тягне за собою негайні дисциплінарні та правові наслідки.

4.2. Принцип поваги до гідності та прав людини.

Усі рішення та дії Фонду базуються на безумовному визнанні гідності кожної людини та необхідності дотримання її прав. Особливу увагу Фонд приділяє захисту дітей, жінок, внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю та інших груп, які можуть перебувати в уразливому стані.

4.3. Принцип прозорості та підзвітності.

Фонд забезпечує чесність, прозорість і підзвітність у всіх аспектах своєї діяльності: фінансових операціях, кадрових процесах, укладанні договорів, відборі підрядників і партнерів. Практика корупції, прихованих угод або конфлікту інтересів є неприпустимою.

4.4. Принцип конфіденційності.

Фонд гарантує захист персональних даних, а також конфіденційність усіх повідомлень про підозри чи випадки торгівлі людьми, експлуатації або зловживань. Інформація про заявників і постраждалих осіб використовується лише в межах, необхідних для розслідування та надання допомоги, і не передається третім сторонам без законних підстав або інформованої згоди.

4.5. Принцип захисту заявників від репресій.

Фонд створює умови, за яких кожна особа може безпечно повідомити про підозри чи факти торгівлі людьми або експлуатації. Жоден працівник, партнер, волонтер чи бенефіціар не може бути підданий покаранню, дискримінації чи будь-яким формам тиску за подання добросовісної скарги чи повідомлення.

4.6. Принцип превентивності.

Фонд активно впроваджує превентивні заходи: регулярне навчання працівників і партнерів, проведення інформаційних кампаній серед бенефіціарів, моніторинг ризиків у реалізації програм і проєктів, системний внутрішній контроль. Пріоритет віддається попередженню порушень, а не лише реагуванню на них.

4.7. Принцип своєчасного реагування.

Усі повідомлення про підозри чи факти торгівлі людьми або експлуатації розглядаються невідкладно, у встановлені строки та з обов'язковим вжиттям заходів щодо захисту постраждалих.

4.8. Принцип співпраці та координації.

Фонд співпрацює з державними органами, міжнародними організаціями, партнерами та іншими інституціями для посилення системи захисту від торгівлі людьми та забезпечення належної допомоги постраждалим.

4.9. Принцип недискримінації.

Усі дії Фонду у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми здійснюються без будь-якої дискримінації за статтю, віком, етнічним походженням, соціальним статусом, інвалідністю, релігією, сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю чи будь-якими іншими ознаками.

5. Заборонені практики

5.1. Загальні заборони

Працівникам і партнерам Фонду, а також будь-яким особам, які залучені до реалізації програм, проєктів і ініціатив Фонду, категорично заборонено:

1. Участь у торгівлі людьми – вербування, перевезення, передача, переховування або отримання осіб із застосуванням обману, насильства, шантажу, зловживання владою чи вразливим станом, з метою експлуатації.
2. Використання примусової праці – будь-якої роботи чи послуг, що виконуються під загрозою покарання, без добровільної згоди особи.
3. Залучення до дитячої праці – використання праці дітей, яка суперечить їхнім інтересам, перешкоджає навчанню, розвитку, становить загрозу для здоров'я або гідності дитини.
4. Сексуальна експлуатація – вимагання, пропонування чи отримання сексуальних послуг в обмін на доступ до допомоги, послуг чи будь-яких благ.
5. Будь-які форми сексуального насильства чи домагань, включаючи небажані дотики, жарти, образи, психологічний тиск, вимагання сексуальних послуг чи створення ворожої атмосфери.
6. Трудова експлуатація – використання осіб для праці без справедливої винагороди, належних умов праці, соціальних гарантій чи в умовах, що принижують гідність.
7. Економічна експлуатація – вимагання або примушування до безоплатної роботи чи надання ресурсів, вилучення заробітку чи документів, що обмежують свободу особи.
8. Рабство та практики, подібні до рабства – купівля-продаж людей, боргова кабала, примусові шлюби чи інші дії, що позбавляють людину свободи.

9. Втягнення у протиправну діяльність – примусове або маніпулятивне залучення осіб, зокрема дітей, до злочинних дій, у тому числі жебракування чи перевезення нелегальних товарів.
10. Незаконне вилучення органів чи тканин людини – як для комерційної вигоди, так і в будь-якій іншій формі.
11. Порушення трудового законодавства – працевлаштування без офіційного оформлення, ухилення від податків, відсутність контрактів, порушення умов оплати праці.
12. Співпраця з контрагентами, що застосовують заборонені практики – укладання угод із постачальниками чи підрядниками, які використовують дитячу працю, примусову працю чи мають підтверджені випадки торгівлі людьми.
13. Будь-які форми дискримінації та цькування, що можуть призвести до експлуатації чи обмеження прав осіб за статтю, віком, етнічним походженням, інвалідністю, громадянством, гендерною ідентичністю тощо.
14. Використання службового становища для особистої вигоди, у тому числі обміну доступу до програм чи ресурсів Фонду на будь-які приватні вигоди.

5.2. Наслідки порушень

Будь-які виявлені випадки заборонених практик розглядаються як серйозне порушення внутрішніх політик Фонду та норм чинного законодавства. Винні особи можуть бути притягнуті до:

- дисциплінарної відповідальності (догана, звільнення, розірвання контракту чи партнерської угоди без компенсації);
- цивільно-правової відповідальності (відшкодування збитків, компенсація шкоди постраждалим);
- адміністративної та кримінальної відповідальності (повідомлення правоохоронних органів, передача матеріалів слідству).

Фонд залишає за собою право негайно призупинити співпрацю з будь-якою особою чи організацією, причетною до зазначених порушень.

6.1. Превентивні заходи

Фонд вживає системних заходів для попередження випадків торгівлі людьми та експлуатації:

- регулярне навчання працівників і партнерів щодо ризиків торгівлі людьми, форм експлуатації, механізмів виявлення постраждалих;
- інформаційні кампанії для бенефіціарів щодо їхніх прав, безпечного працевлаштування, ризиків торгівлі людьми;
- проведення внутрішніх аудитів і моніторингу для виявлення можливих порушень;
- перевірка контрагентів та постачальників на предмет використання дитячої чи примусової праці.

6.2. Канали повідомлення

Будь-яка особа, яка стала свідком чи підозрює випадок торгівлі людьми, експлуатації або пов'язаних порушень, може подати скаргу чи повідомлення через:

- електронну пошту Фонду: skarha@zaporuka.org.ua;
- гарячу лінію Фонду: +38 (044) 361 56 97 (у робочі дні з 10:00 до 18:00);
- QR-коди, розміщені у партнерських закладах та місцях присутності Фонду;
- безпосередньо відповідальній особі Фонду усно або письмово;
- анонімно (без зазначення контактних даних).

У разі потреби Фонд забезпечує допомогу в поданні скарги особам з інвалідністю, дітям, літнім людям чи особам із мовними бар'єрами, залучаючи перекладачів або асистентів.

6.3. Реєстрація скарги

- Усі повідомлення фіксуються у Журналі скарг і звернень із присвоєнням унікального номера.

- Фіксуються дата, спосіб отримання, короткий зміст, контактні дані (якщо є), статус анонімності.
- Заявнику надсилається підтвердження отримання протягом 3 робочих днів (за наявності контактів).

6.4. Первинна оцінка

Протягом 5 робочих днів відповідальна особа Фонду проводить аналіз повідомлення:

- чи належить випадок до мандату Фонду;
- чи існує ризик безпеці заявника, постраждалого чи інших осіб;
- чи потрібна термінова передача до правоохоронних органів або органів соцзахисту.

6.5. Розгляд та розслідування

- Протягом 10–20 робочих днів може проводитись внутрішнє розслідування або створюватися тимчасова комісія з фахівців Фонду та, за потреби, зовнішніх експертів.
- Комісія здійснює опитування заявників, свідків, аналізує докази, перевіряє документи.
- Усі учасники підписують угоду про нерозголошення інформації.

6.6. Рішення та реагування

За результатами розслідування Голова Правління Фонду ухвалює рішення:

- визнати скаргу обґрунтованою та застосувати дисциплінарні заходи (догана, звільнення, розірвання контракту, припинення партнерства);
- передати матеріали до правоохоронних органів, органів соцзахисту чи міжнародних організацій (ІОМ, МОМ, ООН), якщо виявлені ознаки злочину;
- визнати скаргу необґрунтованою із відповідним документуванням.

6.7. Інформування заявника

- Якщо скарга не була анонімною, заявник отримує письмову відповідь протягом 5 робочих днів після прийняття рішення.
- У відповідь не включається конфіденційна інформація про інших осіб.

6.8. Захист заявника

Фонд гарантує:

- конфіденційність усіх даних і матеріалів;
- захист від переслідування і репресій осіб, які сумлінно подали скаргу, незалежно від результатів перевірки;
- можливість анонімного подання інформації.

6.9. Зовнішні канали повідомлення

Крім внутрішніх механізмів, постраждалі та заявники можуть звертатися до:

- Національної поліції України (102);
- гарячої лінії МОМ/ІОМ: 527 (з мобільних) або 0 800 505 501 (зі стаціонарних);
- Національної «гарячої лінії» з протидії торгівлі людьми та ґендерному насильству «Ла Страда – Україна»: 0 800 500 335 або 116 123;
- Уповноваженого ВРУ з прав людини;
- системи безоплатної правової допомоги: 0 800 213 103.

9. Відповідальність

9.1. Індивідуальна відповідальність

Працівники та партнери Фонду, які порушують вимоги цієї Політики, несуть відповідальність відповідно до характеру та тяжкості порушення. До них можуть бути застосовані:

- дисциплінарні стягнення – усне чи письмове попередження, догана, пониження у посаді або звільнення;
- цивільно-правові наслідки – розірвання контрактів або угод про співпрацю без компенсаційних виплат;
- адміністративна чи кримінальна відповідальність – передача справи до компетентних правоохоронних органів, якщо дії мають ознаки правопорушення.

9.2. Відповідальність партнерів і підрядників

У випадку виявлення порушень з боку контрагентів, підрядників або інших партнерських організацій, Фонд:

- має право розірвати угоду;
- внести організацію чи особу до переліку ненадійних контрагентів;
- ініціювати перевірку відповідними органами;
- повідомити донорів і партнерів про виявлені факти.

9.3. Колективна відповідальність Фонду

Фонд бере на себе колективну відповідальність за формування і підтримку середовища, вільного від торгівлі людьми, експлуатації та будь-яких пов'язаних із ними ризиків. Це означає:

- системне навчання працівників і партнерів;
- прозорі та безпечні процедури працевлаштування, закупівель і співпраці;
- створення умов для безпечного повідомлення про інциденти.

10. Реалізація та контроль

10.1. Відповідальні особи

- Загальну відповідальність за впровадження цієї Політики несе Голова Правління Фонду.
- Для щоденного моніторингу та координації визначається Уповноважена особа з питань протидії торгівлі людьми, яка має відповідну підготовку і повноваження.

10.2. Доступність Політики

- Текст Політики є відкритим та доступним для всіх працівників, партнерів і бенефіціарів.
- Фонд забезпечує публікацію документа на офіційному вебсайті.
- Під час тренінгів, інструктажів та зустрічей із партнерами і бенефіціарами положення Політики презентуються у доступній і зрозумілій формі.

10.3. Внутрішній контроль і моніторинг

- Фонд здійснює щорічний перегляд практики впровадження Політики.
- Уповноважена особа готує звіт Правлінню Фонду щодо кількості отриманих скарг, проведених перевірок та вжитих заходів.
- За потреби можуть залучатися зовнішні аудитори або експерти.

11. Набуття чинності та оновлення

11.1. Чинність документа

Ця Політика набирає чинності з моменту її офіційного затвердження Зборами Правління Благодійного фонду «Запорука».

11.2. Порядок внесення змін

Зміни та доповнення до Політики ухвалюються рішенням Правління Фонду з урахуванням:

- змін у національному законодавстві України;
- нових міжнародних стандартів і практик;
- рекомендацій донорів, партнерів та зовнішніх аудиторів.

11.3. Регулярний перегляд

- Політика підлягає плановому перегляду не рідше ніж один раз на три роки.
- Додатковий перегляд здійснюється у разі виявлення прогалин, інцидентів чи суттєвих змін у контексті діяльності Фонду.
- Актуальна редакція Політики завжди оприлюднюється на сайті Фонду.

Голова Правління
Наталія Оніпко

